
1. INLEIDING

Graag geven we u een inkijkje in het Museumhaven-jaar 2017, een jaar van uitersten. Tot halverwege het jaar voelen we de gedeelde vreugde van toenemende belangstelling en de politieke wil om de Prins Hendrikbrug weer beweegbaar te krijgen. Tegelijk ervaren we het beslag dat de defecte motor van Stânfries X legt op het bestuur; we laveren tussen wensen, zorgen en ambities en we realiseren onze kwetsbaarheid. Een stilliggende Stânfries X is het laatste dat het bestuur zich wenst. Niet varende schepen dragen niet bij aan onze ambities, noch worden ze ingezet voor activiteiten waarvoor we gevraagd worden, zoals voor de tweede keer de Admiraliteitsdagen in Dokkum en de voorgenomen inhuur van een SKS- programma gedurende de twee weken.

Stichting Museumhaven Leeuwarden blijft zich onverminderd inzetten voor verdere verbetering van de haven en de directe omgeving en ziet graag dat de haven en schepen zowel een aantrekkelijke herinnering als een inspiratie vormen, van ons erfgoed en de rol die het water heeft gespeeld in de ontwikkeling van Leeuwarden. Dat het gebied kwetsbaar is, ervaren we te vaak en het is nog niet gelukt om met het stadsbestuur en andere bevoegde instanties daar grip op te krijgen.

Met het Culturele Jaar 2018 voor de deur, speelt de deelname aan diverse culturele evenementen een toenemende rol in (voorgenomen) activiteiten. Ook het bestuur ziet met plezier uit naar dat bijzondere jaar voor de stad, al is zij in 2017 vooral bezorgd over het behoud van haar varende vlaggenschip, Stânfries X en daarmee haar inzet in 2018.

2- STATUS BESTUURLIJKE SPEERPUNTEN 2014 - 2019

Een bijzondere plek versus dagelijkse realiteit

De Museumhaven is opgericht vanuit de politiek- bestuurlijke wens in Leeuwarden om bij te dragen aan het behoud van de cultuur- historische waarde van de maritieme geschiedenis voor de stad Leeuwarden en verdere verbetering van het aanzien van haven en kaden. Het bestuur constateert in 2017 dat de Museumhaven langzaam in een bredere belangstelling komt en het aantal ligplaats- aanvragen weer stijgt; tegelijk merken we dat een deel van die aanvragen niet strookt met de door het bestuur gestelde kaders van de haven. Het aantal lege plekken neemt weer iets af, maar tegelijk weten we in 2017 dat ook een trouwe ligger voor lange tijd op reis gaat en een andere trouwe ligger zijn schip zal gaan verkopen.

Het bestuur constateert in 2017 wederom dat een aantal aan de andere zijde van de Willemskade gelegen verhuur- 'woon'- schepen een negatieve uitstraling heeft op de kwaliteit van de haven door sterk achterstallig onderhoud en sociale overlast. De kom voor De Beurs is zoals eerder al gesteld (nog steeds) geen populaire locatie voor permanente bewoning vanwege verkeersdruk en navenant verkeerslawaaï.

Het bestuur ziet met plezier verbeteringen aan de kade; zo wordt in 2017 gestart met vernieuwing van het FBH-complex en krijgt De Beurs met zijn bijzondere historie voor de scheepvaart in het verhandelen van goederen, een nieuwe eigenaar in RUG Campus Fryslân, die (als het gebouw gereed is) voor levendigheid zorgen.

De kwetsbaarheid van de directe omgeving en met name het gedeelte Willemskade NZ tussen Beurs en Prins Hendrikbrug, blijft een zorg van bewoners en bestuur. Geluidsoverlast en vandalisme vormen een bedreiging voor de kwaliteit van leven en wonen in de haven, los van schade en irritatie. Het bestuur heeft meermaals zijn zorgen geuit naar het gemeentebestuur, net als tijdens de Bewonersconferentie voorjaar 2017 en in ingezonden brieven, maar betreurt dat dit niet tot beter overleg en concrete actie en samenwerking heeft geleid.

Zichtbaarheid van de Museumhaven

Door nautische en culturele activiteiten te organiseren in de haven, aan boord van de schepen en op de kades van de Willemskade houdt de Stichting de herinnering levend aan de bedrijvigheid die de Willemskade ooit zo typeerde. Met vlaggenschip Stânfries X is die herinnering en betekenis niet alleen in de haven maar ook op andere plekken in de stad of daarbuiten prima zichtbaar te maken en de Stichting zet zich dan in om de verbinding te vormen naar andere organisaties die zich herkennen in dit streven. Het is hoopvol dat Museumhaven en Stânfries X steeds vaker opgenomen worden in programmering van het onderwijs.

De fysieke zichtbaarheid ziet het bestuur in 2018 graag in het aanbrengen van verwijzingsborden in de Museumhaven-huisstijl nabij de noord- en zuidzijde van de Beursbrug en de Prins Hendrikbrug.

Stimuleren bevaarbaarheid, beleving en aantrekkingskracht

Door de Prins Hendrikbrug weer beweegbaar te maken (zoals in de situatie van voor 1969) verwacht het bestuur van de Stichting dat de levendigheid in het gebied makkelijker terugkeert, worden kansen voor een aantrekkelijk en waardevoller Willemskade- gebied vergroot en de cultuur- historische waarden van de haven versterkt. De beweegbare PH- brug is een voorwaarde voor het weer in ere herstellen van een dit keer volwassen recreatieve vaarroute. Het bestuur constateert dat het door eigen leden ingediende Burgerinitiatief Prins Hendrikbrug Beweegbaar tot wasdom komt en een vertrouwd onderwerp wordt in 'de politiek'. De lijn om tot concrete besluitvorming en aansluitende realisatie zet zich ook in 2017 door, omdat een raadsmeerderheid positief oordeelt. Het einde van 2017 brengt verkiezingen in herindelingsgemeente Leeuwarden en aan het einde van dat jaar zijn de besprekingen voor een nieuw College nog volop gaande en wacht een spannende toekomst: wel of geen beweegbare brug de komende vier jaar?

Stimuleren van cultuur, kunst & educatie

Kunst, cultuur en educatie blijken een uitstekend middel te zijn om de cultuur- historische waarde van haven, schepen, de aanliggende kaden en centrum van de stad Leeuwarden onder de aandacht te brengen; vlaggenschip Stânfries X speelt daar een voorname rol in. Verderop doen we verslag van de verschillende activiteiten. Door het aanhalen van banden met andere (o.a. klein-museale) organisaties op dit vlak, kan ook Museumhaven zich nadrukkelijker cultureel manifesteren; scholen weten ons vaker te vinden, kunstenaars weten de weg en samenwerking met organisaties in de culturele hoek, versterken de levendigheid in de haven, waar kleinschaligheid en diversiteit de uitgangspunten zijn.

Maatschappelijke relevantie

In 2017 wordt langs de weg van geleidelijkheid kennisgemaakt met de Leeuwarder stadswerf, die net als Museumhaven Leeuwarden een bijzondere plek inneemt in de stad. De kennismaking leidt tot meerdere gesprekken en bezoeken over en weer en in de loop van de tijd wordt de wens door beiden uitgesproken te kijken waar samengewerkt kan worden om elkaar in brede zin te versterken. We spreken af de tijd te nemen om het idee concreet z'n beslag te laten krijgen, omdat de stadswerf in een bestuurlijke transitie zit. Het is duidelijk dat we na effectuering van de nieuwe Stichting Stadswerf begin 2018 kijken of de Stadswerf kan bij gaan dragen aan de zorg en het (klein) onderhoud van Stânfries X en een rol kan spelen bij het ontvangen van 'dagjesmensen'.

Behoud Stânfries X: algehele renovatie voortstuwingsinstallatie

Op 17 mei 2014 werd Stichting Museumhaven Leeuwarden eigenaar van Stânfries X, het unieke schip met zoveel bijzondere cultuur- historische waarde voor de stad. De eerste contacten met 'Culturele Hoofdstad' en diverse mienskip- initiatieven maken in 2017 duidelijk dat het schip een aantal keren een duidelijke rol zal kunnen spelen in het Culturele Hoofdstadjaar.

In 2016 had het bestuur het voornemen een exploitatieplan voor haar vlaggenschip nader uit te werken; de defecte motor van Stânfries X doet echter een beroep op creativiteit, kennis, tijd en middelen. Na een eerste constatering dat we geen keus hebben om over te gaan tot vervanging of een algehele renovatie, neemt het bestuur de gedachte in overweging te kijken of het tot de mogelijkheden behoort om de volgende transitiestap te maken met elektrificering van de aandrijving. De gedachte van stoom, naar (huidige) diesel en vervolgens elektrificering is ambitieus, maar dient uitdrukkelijk diepgaand onderzocht.

Na aanvankelijk enthousiasme blijkt de optie elektrisch financieel erg kostbaar en niet voldoende bedrijfszeker. Het bestuur neemt in de loop van het jaar (op vrijwillige basis) een expert in de arm, die na grondig onderzoek van de status en opties tot een heldere conclusie komt: de motor kan gereviseerd worden, alle benodigde onderdelen zijn nog verkrijgbaar, de kennis is aanwezig bij het technische team en het is financieel overzichtelijk.

Revisie is niet de enige financiële uitdaging....

Het bestuur zet voor fondsenwerving breed in bij regionale bedrijven en lokale, regionale en nationale fondsen, omdat zij zelf slechts een klein deel van het benodigde budget van ca. € 18.000,00 kan financieren uit eigen middelen; immers, het bestuur weet zich ook gesteld voor de taak om voor eind 2018 te voldoen aan nieuwe regelgeving (CVO) waarmee een voor de Stichting eminent bedrag gemoeid is van naar schatting € 10.000,00. Ook dit is een inspanningsverplichting om te zorgen dat het schip mag blijven varen. Dit staat los van de onzekerheid over de voortdoring van het jaarlijkse gemeentelijke subsidiebedrag dat de Stichting de afgelopen vier jaar heeft mogen ontvangen. Eind 2017 is de constatering dat twee fondsen Stichting Museumhaven aangeven dat zij (op dat moment in principe en nog niet definitief) te hulp zullen schieten bij deze majeure revisie- uitgave, te weten FB Oranjewoud (voormalig eigenaar van het schip) en Siebolt Foundation.

Het bestuur van de Stichting doet naast een beroep op fondsen, ook een dringend beroep op Gemeente Leeuwarden. Uiteindelijk blijft ondanks aanvankelijk positief bericht van het College (dat zij neigt naar een eenmalige bijdrage over 2018) , het tot het einde van het boekjaar onduidelijk of en zo ja welk bedrag de Stichting voor het komende jaar zal krijgen en of daar een deel voor de motorrevisie in zal worden inbegrepen.

Het bestuur besluit ondanks de twijfels over de zekerheid van gemeentelijke steun in november dat de revisie van de motor in gang gezet moet worden. Dat haar vlaggenschip dit jaar 2017 niet met Sinterklaas zal varen, is jammer, maar het bestuur heeft met het oog op 2018 niet veel tijd meer over gezien voorziene werkzaamheden, de volle agenda van de Werf Welgelegen en de aankomende activiteiten voor 2018, zoals deelname aan De 8^e Dag, aan Royal de Luxe en de benodigde tijd voor de verplichte CVO- werkzaamheden.

Eind november 2017 ligt Stânfries X op de werf en begint de algehele renovatie van de voortstuwingsinstallatie. Het bestuur uit de wens dat het schip in februari 2018 weer op eigen kracht naar de stad zal terugkeren.

3. ONTWIKKELING

De verdere ontwikkeling van de Museumhaven gaat het bestuur van de Stichting aan het hart. Los van de op (langere) termijn hopelijk mogelijke realisatie van een beweegbare Prins Hendrikbrug, blijft het bestuur wedijveren voor een meer integrale aanpak van het hele gebied. Het bestuur van Stichting Museumhaven wedijvert voor een beter en regulier overleg met de gemeente en andere betrokken partijen. Op dit moment ressorteert Stichting Museumhaven onder diverse verantwoordelijke bestuurders en derhalve meerdere ambtelijke diensten: het verdient volgens het bestuur aanbeveling daar vanuit pragmatisme, slagvaardigheid en resultaat, daar verandering in aan te brengen.

Het bestuur van Stichting Museumhaven spreekt de wens uit daadwerkelijk te kunnen bijdragen aan de leefbaarheid in het omliggende gebied; consistentie in beleid en versterking van 'eigenaarschap' samen met andere belanghebbenden in het gebied kan bijdragen aan verbetering.

De Stichting blijft zich zoals gezegd inzetten om een betere invulling te krijgen voor de Kom tegenover De Beurs. Tevens maakt het bestuur van de gelegenheid gebruik om aandacht te vragen voor (mede)zeggenschap over andere beschikbare plaatsen in het gebied met name aan de zuidzijde. De beeldkwaliteit van het totaal is en blijft bepalend voor de algehele indruk en kan op die manier positief bijdragen aan de algehele beeldkwaliteit op het water in dit voorname deel van de binnenstad.

Het bestuur blijft zich inspanssen voor een levendige Museumhaven in de steeds levendiger wordende stad Leeuwarden en wil zij blijvend bijdragen aan de verzameling en het uitdragen van kennis betreffende de belangrijke rol die de binnenvaart in de historie van Leeuwarden en Friesland heeft vervuld. Om dat te borgen realiseert het bestuur zich dat het onderbrengen van de eigen erfgoed-collectie op een vast bebouwde locatie te prefereren is boven opslag aan boord. In de bedachte samenwerking met Stichting Stadswerf ziet het bestuur goede kansen voor verbetering van zorg en onderhoud naast de maatschappelijke betrokkenheid die er vanuit gaat. En als we kunnen gaan uitvoeren wat is bedacht, zal er ook weer gedurende een aantal dagen overdag weer een beetje extra levendigheid aan boord komen.

4. EVENEMENTEN/ACTIVITEITEN

Het bestuur ziet met plezier het aantal evenementen aan boord, op de kade en het water toenemen. Ook in 2017 zijn diverse activiteiten ontplooid, deels geïnitieerd door het Stichtingsbestuur, deels door haar leden en deels in samenwerking met derden.

- ✓ Kerstverlichting: Het bestuur coördineert zoals ieder jaar de kerstverlichting aan boord van de schepen in de Museumhaven en vergoedt extra stroomverbruik voor de periode tijdens de donkere dagen de Museumhaven in de avonden sfeervol te verlichten; het bestuur is er voorstander van om ook de kade beter te verlichten, maar heeft in die gedachte helaas nog geen medestander kunnen vinden bij het LOF om daar financieel aan bij te dragen.
- ✓ 15 januari 2017: StânfriesX was een van de locaties tijdens het winter verhalen festival Krijg de BIBBERS. Het festival werd door ongeveer duizend mensen bezocht. Aan boord brandde gezellig de kachel terwijl de ‘wereldberoemde’ kinderboekenschrijver Dolf Verroen voorlas.
- ✓ 9 maart 2017 – Kancelarij Leeuwarden: symposium Oostelijke Vaarroute (ruimtelijke kwaliteit, kansen en mogelijkheden); meerdere sprekers en een opkomst van ca. 100 mensen.
- ✓ 26 maart 2017: aan boord van StânfriesX werd in het kader van ‘een mooie zondag in Leeuwarden’ een toneelvoorstelling gespeeld door de toneelgroep Splinter & deWinter. De voorstelling was met 28 bezoekers uitverkocht.
- ✓ 2 april 2017: 30 studenten van het Stedelijk Conservatorium uit Brugge kregen aan boord een workshop ‘scheepsfotografie’, de foto’s werden daarna gebruikt tijdens hun opleiding.
- ✓ 7 mei 2017: opening van de expositie Boter bij den Visch a/b StânfriesX. Achttien kunstenaars lieten zich inspireren door dit thema. De succesvolle expositie werd in zes dagen bezocht door ruim driehonderd bezoekers.
- ✓ 12 mei 2017: Stadskunstenaar Jamila Faber organiseerde een bijzondere muzikale avond aan boord van StânfriesX. De avond werd door ongeveer dertig personen bezocht.
- ✓ 13 mei 2017: ter gelegenheid van de opening van het watersportseizoen in de gemeente Leeuwarden was er de hele dag muziek aan boord van StânfriesX en was er aan boord van enkele schepen uitleg door de eigenaren.
- ✓ 9 juni 2017: de stichting JAAN (gever van culturele geschenken) organiseerde een gezellige avond aan boord van StânfriesX.
- ✓ 30 juni 2017: opening van de expositie ‘The Saint’. 14 kunstenaars/vormgevers toonden hun werk aan boord.
- ✓ 9 september 2017: optreden Shanty koor en ‘live’ schilderen door kunstenaars.

Media- en maatschappelijke uitingen Stichting Museumhaven Leeuwarden: nieuwsvoorziening via de eigen website www.museumhavenleeuwarden.nl, via diverse eigen Facebookpagina’s (Museumhaven, Prins Hendrikbrug Beweegbaar), via twitter @MuseumhavenLwd. Diverse items op o.a. Omroep Leo, GPTV, Omrop Fryslân en in de Leeuwarder Courant. Artikel in de ‘Bokkepoot’, het landelijk blad van de LVBHB (verenigde behoudsorganisaties); Bijdrage Bewonersconferentie Binnenstad, samen met ingezonden brief LC maart 2017; Symposium Oostelijke Vaarroute in De Kancelarij, 9 maart 2017.

5. NABIJE TOEKOMST MUSEUMHAVEN & STÂNFRIESX

Het bestuur luidt het jaar 2017 uit met de nodige zorgen naar de nabije toekomst, omdat haar vlaggenschip vooralsnog niet inzetbaar is en de druk op de middelen toeneemt om te voldoen aan alle eisen. Tegelijk is er de gelukkige constatering dat culturele activiteiten mede door toedoen van (nieuwe) bestuursleden, goed aanslaan en met Culturele Hoofdstad in het verschiet, een hoopvolle toekomst gloort van meer herkenning, zichtbaarheid en erkenning van Museumhaven en Stânfries X als cultureel verbinder tussen water en kade.

Wensen zijn er ook, zoals meer organisatorische structuur rond haven en schip inzake werving en inzet vrijwilligers, het vinden van een goede locatie voor het (in omvang bescheiden) archief en archiefmateriaal van met name Stânfries X, het optuigen van een sponsoring-model (de zogeheten "Vrienden van Stânfries X) en het verbeteren van het interieur van het schip, met name van de water- en toiletvoorziening en 'keuken'-faciliteit om de verhuurbaarheid te stimuleren.

Het bestuur is voornemens haar beleid voort te zetten en haar netwerk verder te verbreden. Bij de aanvang van het jaar 2017 bestaat het bestuur van de Stichting Museumhaven uit:

- De heer C.H. Borsten – voorzitter
- De heer B. Meijer – penningmeester. De heer Meijer treedt terug in maart 2017 en wordt opgevolgd door de heer W. Onrust
- De heer H. Dillerop, - bestuurslid, portefeuille kunst & cultuur
- De heer N. Donker - bestuurslid – portefeuille Communicatie & Media en Burgerinitiatief PH- brug
- De heer A. Schaafsma, bestuurslid – portefeuille bewaking erfogoed, historie, cultuur

De Schouw- en Adviescommissie t.a.v. ligplaatsenbeleid bestaat uit:

- De heer L. Popken
- De heer W. Valk
- De heer F. Veldmeijer
- De heer L. Touwen

Tevens adviseert de commissie gevraagd en ongevraagd het Stichtingsbestuur op diverse terreinen.

6. PREVIEW 2018

Het bestuur is trots op de belangstelling voor met name Stânfries X voor het Culturele Hoofdstadjaar 2018. Niet alleen speelt ze een rol tijdens een van de grootste publieksevenementen, Royal de Luxe, maar maken de haven en het schip met plezier deel uit van De 8^e Dag. Het bestuur is bovendien als initiator betrokken bij het publieksevenement Hout-Vaert dat van 19- 22 juli 2018 van Dokkum, naar Leeuwarden, Grouw en IJlst trekt om het verhaal van en de betekenis van het hout voor Friesland en de rol van het varend erfogoed daarbij te vertellen.

Bestuur Stichting Museumhaven Leeuwarden

Juni 2018